СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 19. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 24. січня 1931. VOL. XXXIX. No. 19. Jersey City, N. J., Saturday, January 24, 1931. THREE CENTS.

ВПИСУЙТЕ ДІТИ ДО У. Н. СОЮЗА РАДИ ВЛАСНОГО ДОБРА.

ГУВЕР, КУЛИДЖ, СМИТ І ІНШІ АПЕЛЮЮТЬ У СПРАВІ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА

НЮ ЙОРК. — Розпочато завзяту кампанію, щоби зібрати $10,000,000, які призначені на допомогу потерпівшим від посухи. Збіркою займається Червоний Хрест.

Ріжні визначні люде забрали на радіо голос у справі тої допомоги, а між іншими говорили президент Гувер з Вашинґтону і бувший президент Кулидж з Нортгемптону, в стейті Месечусетс. Далі говорили: бувший ґовернор Алфред Смит, фільмова артистка Мері Пікфорд і гумористи Амос та Енді.

Відомий гуморист і сатирик Вил Роджерс не тільки взивав складати жертву, але й сам зложив $5,000.

Всі промовці станули на тім, що є обовязком тих, котрі є в кращім від інших положенню, допомагати голодним і безробітним.

СПЕКУЛЮВАЛИ ЗА ГРОШІ ДЕПОЗИТОРІВ.

НЮ ЙОРК. — З дальших доходжень, які ведуться над господаркою замкненого „Бенк оф Юнайтед Стейтс", виходить, що директори брали позички на сотки тисяч долярів і тими грішми спекулювали на біржі, або торгували недвижимостями. Дотого директори позичили іншим фінансовим підприємствам понад $12,000,000 без усякого забезпечення. Головний директор Маркус признався, що позичені гроші стратив на біржі й тепер не має звідки віддати довгу.

ЕВОЛДА ЗВІЛЬНИЛИ.

НЮ ЙОРК. — Вже третім наворотом присяжні судді не могли погодитися щодо вини маґістратського судді Еволда, обжалованого за те, що підкупством дістався на становище судді.

Супроти цього дальші доходження будуть застановлені.

ЗА ЗНЕСЕННЯ ПРОГИБІЦІЇ.

ДЕ МОЙН (Айова). — Есемблимен Джеймс Н. Гейз вніс законопроект, який має всього 75 слів, а яким він домагається знесення в стейті прогибіції.

СУХІ ДЕРЖАТЬСЯ.

ВАШИНҐТОН. — В палаті послів годі мокрим ослабити силу сухих. Мокрі пробували зменшити буджет на видатки прогибіційного бюра, але це не вдалося. Хотіли далі заборонити телефонічні підслухування, якими послуґуються прогибіційні аґенти, щоби вилапувати бутлеґерів, але й тут сухі переголосували і все осталося по старому.

ГУВЕР ДАСТЬ ВИЯСНЕННЯ В СПРАВІ РЕВІЗІЇ.

ВАШИНҐТОН. — У вашинґтонських републиканських кругах підносять, що президент не є проти ревізії прогибіції, та що заяву президента щодо цього питання загал зрозумів помилково. Кажуть далі, що президент займе виразніше становище, але на разі не знати, коли це станеться. Догадуються, що це буде доперва підчас нової президіяльної кампанії.

СТЕРЕЖІТЬСЯ ПРОСТУДИ!

ВАШИНҐТОН. — Ґенерал-лікар Комінґ з „Паблик Гелт Сервіс" подає, що зі всіх сторін краю доносять, що люди хорують на інфлюенцу, та що та хороба щораз більше поширюється. Ґенерал Комінґ твердить, що сама інфлюенца не є ніякою страшною хоробою, а небезпечним є тільки запалення леґенів, яке є дуже часто наслідком інфлюенци. Тому, хто почуває себе хорим, каже Комінґ, хай кладеться до ліжка, їсть звичайну їду й пе богато води і ріжних овочевих соків та горячих бульйонів і зуп. Спати треба при відчинених вікнах від 8 до 10 годин, а далі треба тепло вбиратися і не приставати з тими, що вічно кашляють і пчихають, бо в той спосіб найлекше заразитися. Також не треба вживати ріжних розреклямованих патентових ліків проти простуди, бо, каже Комінґ, ті всі ліки нічого не варта.

ЦИҐАРЕТКИ ЗНОВУ ПОДЕШЕВІЛИ.

НЮ ЙОРК. — Циґаретові компанії знову розпочали між собою конкуренційну боротьбу. Наслідок цього такий, що найбільші компанії знову знизили ціни. „Шульте Рітейл Сторс Корпорейшен" і „Юнайтед Сіґар Сторс Компані оф Америка" проголосили, що ті циґаретки, які досі продавано по дві пачки за 25 центів, продаватимуть тепер по 11 центів за пачку.

КОНЕЦЬ ДЕПРЕСІЇ.

НЮ ЙОРК. — Відомий фінансіст Овен Д. Йонґ, голова „Дженерал Електрик Компані", твердить, що від половини грудня змінився сентимент у банкирів і бизнесменів на краще.

УРЯД МЕК ДОНЕЛДА ПОТЕРПІВ ПОРАЗКУ.

Підчас голосування над шкільним законопроектом уряд потерпів поразку. Але Мек Донелд заявив, що його уряд не уступить, бо це не була принципова справа, задля якої уряд мав би йти до димісії.

І ТАКЕ БУВАЄ.

В місті Ліді 27-літній робітник Семен Андрушко мав 70-літню, але дуже багату любовницю Ольгу Висоцьку, яка його утримувала. На днях ця пара щось посварилась і Андрушко застрілив Ольгу, а потім і сам собі відібрав життя.

НАДПРОДУКЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ В НІМЕЧЧИНІ.

В Німеччині є тепер велика надпродукція професійної інтеліґенції. І так: Німеччина потребує 46 тисяч лікарів, а має аж 49 тисяч, фільольоґів вистарчилоб Німцям 4,300, з є їх аж 18 тисяч. В 1927 р. один адвокат припадав на 3,900 мешканців, нині вже на 2 тисячі. Число студентів на високих школах зросло на 60 проц. у порівнанні з 1913 р.

КОЛИ ШКОДИТЬ ПАПІРОСКА.

Кожний курець витворює собі власні звички, які йому відповідають, але наукові досліди виказали, що й курці повинні держатися певних засад, щоби не надто шкодити свойому здоровлю.

Американський лікар д-р Божан перевів в тому напрямі цікаві досліди. А саме, ствердив він, що перш за все не треба докурювати папіроску до самого кінця, бо кінець папіроски згромаджує велику скількість нікотини й шкідливих субстанцій, а крім цього близькість диму й жар шкодить очам.

Треба також курити поволі, бо нагле й швидке курення затроює сильно орґанізм. Курець, який держить горіючу папіроску в руках і не курить, багато більш затроює воздух, як би випускав дим з уст. Також дим шкодить багато більше абстинентам як курцям. А врешті курець повинен перед їдженням курити як найменше й не довше курити папіроску як 10 хвилин.

ОПУЩЕНИЙ КОРАБЕЛЬ.

З Лондону доносять, що три рибалки виловили серед моря французький корабель. Вони найшли його недалеко Ла Рок. Вітрила були напняті, мотор працював, лише їзда корабля була неправильна. Рибалки вступили на опущений корабель і знайшли там накритий стіл і горіючу свічку. На столі була приготована вечеря. Та в цілім кораблі не було живої душі.

Цей випадок нагадує на невияснений випадок корабля „Марія Челесте," що опустив 1872 року Ню Йорк, а кілька тижнів пізніше найшли його опущеного серед моря. І тоді був накритий стіл. На столі були три горнятка з теплим ще чаєм.

КОМУНІСТИ ПРОТИ ЗВІТУ ФІША.

12,000 комуністів зібралися в Медисон Сквер Ґарден, щоби запротестувати проти внесків комісії Фіша в справі розвязання комуністичної партії в Америці й виселення чужинців-комуністів.

Комуністи не виповнили великої галі й ціла гора була порожня. Між присутними було дуже богато дрібної дітвори.

РОЗМАХ БАТІ.

Відомий чеський „король шевців" Батя постановив вибудувати 200 домів у ріжних містах, щоби його філії могли працювати у власних домах, а не винайманих. Кожний дім матиме два поверхи, а будова кожного такого дому триватиме тільки 6 тижнів. У місті Фульнеку вже побудовано один будинок Баті і в нім поміщено робітню взуття та торговлю.

ЕКСПЛЬОЗІЯ В СОВІТСЬКИХ СКЛАДАХ АМУНІЦІЇ.

Майже рівночасно вибухли в кількох містах С. Р. С. Р. склади амуніції. І так: в Дарниці біля Київа експльодував склад амуніції. Кільканацять осіб убитих. В околицях Мінська вибухла порохівня. Вбитих 30 жовнірів. Недалеко Баку експльодував збірник з ґазами. Вибух був такий сильний, що наслідком нього завалилося кілька домів. В одеській фабриці літаків вибухла пожежа. Згоріли варстати і 3 літаки. Совітські власти ведуть слідство в справі тих таємничих вибухів. Совітські часописи пишуть, що всі ті вибухи є ділом контрреволюційної орґанізації.

ГРИЗЛА ЇЇ СОВІСТЬ, БО НЕ ЗАПЛАТИЛА СІЕНАРОВІ.

Одна жінка їхала з трома дітьми з Давфіну в Манітобі до Канори в Саскачевані. Найстаршою дитиною був у неї вісім-літний хлопчина. Серед суматохи кондуктор його не завважав і жінка була рада, що не мусіла заплатити для нього діточого тікету.

Від того часу минуло девятьнацять літ. Увесь той час жінка відчувала гризжу совісти за свій учинок і ото на днях написала листа до сіенарського уряду у Вінніпеґу, в котрому перепросила за колишній вчинок, а її син, який тепер вже мущиною і працює, додав до листа належитість за колишню свою їзду.

ПОМЕР КОРОЛЬ ДІЯМАНТІВ.

В Лондоні помер король діямантів і власник полудневоафриканської залізниці, Отто Байт. Він помер на удар серця підчас бенкету, який влаштовано з приводу 65-ліття його уродин.

РИМ МАЄ 400 ЦЕРКОВ.

По останнім обчисленням, „вічне місто" Рим має 400 церков і каплиць. Від 1870 р., цебто від тоді, як Італія заняла Рим, знищено й збурено 88 церков, а вибудовано 18 церков і каплиць.

МАТИ ТА ДОЧКА ЗАСУДЖЕНІ НА СМЕРТЬ.

Перед перемиським судом ішла розправа за вбивство Йосифа Шаля, господаря з Княжич (пов. Перемишль). Слідство виявило, що Шаля вбили сокирою в стодолі жінка Тереса та Стефанія з Шалів Гамада. Сина Станислава Шаля, на якого мати хотіла зложити вину, суд увільнив, а обидві жінки засудив на шибеницю.

СУДОВА ПОМИЛКА.

В місті Детмольді ще в 1883 р. померла отроєна аршеником стара жінка Марія Крузе. Сусід тієї жінки зізнав у суді, що син покійної кілька днів перед її смертю грозив своїй матері, що вбє її, і на підставі зізнань цього свідка Конрада Круза засуджено на досмертну вязницю за отроєння матері. Конрад Крузо зізнавав, що матері не отруїв, що він купив аршеник, щоби труїти щурі, а від чого померла мати, він не знає. Суд повірив сусідови Круза і присуд оголошено. Крузо відсидів 25 літ вязниці, а тоді йому даровано решту кари. Вийшовши на волю, Крузо далі твердив, що сидів у вязниці безвинно, але йому ніхто не вірив. Аж недавно вмирав його сусід і на смертній постелі признався священикови, що Крузо нічого не винен, бо його мати отруїлась сама, а він зізнавав проти її сина тому, бо ненавидів його, як суперника, що відобрав йому дівчину, тому порішив фальшивими зізнаннями в суді помститися на особі Круза.

ЛЮДСЬКЕ СЕРЦЕ.

В селі Лісеві коло Хелмна над Вислою в богатого господаря Касперка служила бідна дівчина Ганнуся. Ганусі не пощастило і вона стала вагітною. Господар використовував її працю до останньої хвилини, а коли Ганна вже була майже при породах, господар викинув її з дому, не бажаючи мати клопоту з дитиною. Служниця пішла до місточка Хелмна і скиталась беззахистна по вулицях так довго, аж породила дитину в ночі просто на хіднику. Вранці поліція найшла на вулиці матір і дитину, що плакала біля неї на хіднику.

ВІДБЛЕСКИ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО РАЮ.

Берлінська понеділкова ґазета приносить за сибірською ґазетою „Колхозний путь" таке письмо селянина: „З року на рік наше положення гіршає... Ми ходимо вже без чобіт. Від весни я оббиваю ноги по порогах кооперації й дістаю відповідь: „Для вас нема нічого". А колективізація? Вона була придумана для добра селян, а вийшло якраз противне. Тепер нам говорять, що закордонні держави хочуть на нас напасти. А в нас говорять, що наші сіють заколот межи народами. За границею ходять усі вбуті й ситі. На щож їм революції?" — Самособою, що редакцію „Колхозного путі" розігнано, а цензор одержав нагану.

УРЯД СТЕҐА ПІШОВ ДО ДИМІСІЇ

ПОВАЛЕНО ЙОГО З ПРИЧИНИ ПОЛІТИКИ МІНІСТРА РІЛЬНИЦТВА, ЩО СПРИЯЛА СПЕКУЛЯЦІЇ ЗБІЖЕМ.

ПАРИЖ (Франція). — Більшістю десятьох голосів у палаті послів повалено уряд Стеґа. Цей уряд був сформований щойно 13. грудня минулого року. Отже він проіснував не повних шість тижнів.

Причиною повалення уряду послужила політика міністра рільництва, який богато говорив про свої наміри в рільничій політиці. Це передчасне розкриття намірів міністра сприяло спекуляції збіжем, на якій наживалися ріжні спекулянти-гандлярі, а хлібороби мали втрати.

З огляду на спекуляцію ціни на збіже в Франції останніми часами дуже піднеслися, але хлібороби від того не мають жадної користи. Тепер перед президентом републики стоїть дуже тяжке завдання знайти нового кандидата на премієра-міністра Франції, бо вже богато значніших політиків перебули останніми роками нераз на цьому становищу й були повалені.

Тимчасом урядова кріза не лише ускладнює ще більше політичне й економічне життя у Франції, але вносить замішання й у міжнародне життя, особливо в Европі.

УРЯД МЕК ДОНЕЛДА ВИСИТЬ НА ВОЛОСИНЦІ.

ЛОНДОН (Анґлія). — В палаті послів ведуться дебати над законопроектом уряду в справі забезпечення Анґлії від можливих ґенеральних страйкув. Проти урядового законопроекту виступають консерватисти на чолі з Болдвіном і частина лібералів, а навіть і деякі члени урядової партії праці.

Законопроект читають в палаті уже другий раз, але консерватисти домагаються зняти його зовсім з обговорення, як не відповідаючого тим вимогам, які для такого закону треба ставити. Інші противники законопроекту знаходять його занадто суворим й обмежуючим права робітництва.

Коли більшість парляменту буде голосувати проти цього законопроекту, то урядови Мек Донелда доведеться податись до димісії. Тоді наступилиб нові вибори в Анґлії. Можливо, що перед загрозою тяжкої політичної крізи всі противники ще прийдуть до якогось порозуміння.

ФРАНЦІЯ ДАСТЬ ПОЗИЧКУ НІМЕЧЧИНІ.

ЛОНДОН (Анґлія). — З Парижа й Берліна повідомляють, що французьке правительство готове дати Німеччині позичку в сумі 100 міліонів марок. Позичка ця буде видана Німеччині при умові, що вона продасть на 200 міліонів марок акцій своїх залізниць.

Крім того повідомляють, що Німеччина, щоби здобути собі позичку у Франції, пішла на деякі політичні порозуміння з Францією. Одначасно Франція має позичити гроші Юґославії й Румунії. Які політичні уступки зробила Німеччина, ще не відомо, але догадуються, що вони досить поважні.

ЕСПАНСЬКІ СТУДЕНТИ СТРАЙКУЮТЬ.

МАДРИД (Еспанія). — На передодні іменин короля застрайкувало три тисячі студентів мадридського університету. Вони домагаються між іншим негайного звільнення з вязниць усіх арештованих у звязку з останніми політичними заворушеннями.

ҐЕНЕРАЛИ МИРЯТЬСЯ.

ГОНКОНҐ (Китай). — Через місто переїхав ґенерал Ван Шао-Гунґ, направляючись до Нанкіна. Він їде, щоби порозумітися й остаточно помиритися з урядом Кай-Шека.

Ґенерал Ван Шао-Гунґ довший час був диктатором провінції Кванзі й лідером повстанців, що боролися проти нанкінського уряду. Тепер сподіваються, що він буде призначений ґубернатором провінції Кванзі в нагороду за підчинення урядови.

РУМУНСЬКІ ДИКУНИ.

ҐЕРОВЕШТІ (Румунія). — Місцеві мешканці заповнили галю, щоби перший раз у свому життю побачити кінематоґрафічну картину. Глядачі були здивовані тим, що картина рухається й з напруженням слідкували за акцією.

Але коли на екрані зявився потяг, який направлявся ніби прямо в галю, глядачі відчули занепокоєння. А коли паротяг почав усе збільшуватися направляючись просто на глядачів, то всі зі страху кинулися тікати. В наслідок паніки богато селян було потоптано й потовчено, а галя ушкоджена.

ЧЕКАЮТЬ ЗВІЛЬНЕННЯ З ВЯЗНИЦІ ҐАНДІЯ.

НЮ ДЕЛІ (Індія). — Всі сторонники Ґандія чекають скорого звільнення з вязниці їх провідника. Чутка про скоре звільнення Ґандія з пунської вязниці все впертіше поширюється. Представники анґлійської влади не підтверджують її, але також і не заперечують.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

УРЯД ЧИ СУСПІЛЬСТВО?

Була велика посуха й залишила по собі важкі сліди. А що так є, видно найкраще по тих звідомленнях, які доносять про напади голодуючих фармерів на склепи з поживою.

Положення фармерів в околицях, навіщених посухою, стало отже розпучливим. І ото в такім часі ломляться у Вашінґтоні копія за те, хто й яку має дати допомогу. Сенат ухвалив додатково $25,000,000 з державної скарбниці на закупно поживи для голодуючих, а президент заявився проти цього видатку.

Не одному стане дивно, чому президент противиться такій допомозі з державної скарбниці. Сенатори ухвалили ту допомогу з джентельменським жестом, а президент противиться. Відразу впадає у вічи, що поведення сенаторів зєднує їм симпатію широкого загалу, а в першу чергу потерпівших від посухи, а зате президент наражує себе на негодовання. І річ ясна, що президент Гувер здає собі добре справу з того, як воно в дійсности виглядає.

Та прихильники президента Гувера кажуть, що він є наймодернішим президентом з усіх, які засідали в Білім Домі. Кажуть, що він є дійсним „президентом 20 століття", себто таким, який пристосовує в правлінню державою наукові методи. Президент Гувер здає собі дуже добре справу з економічного положення краю і орґанізує зараду тій крізі з боку уряду, але він є того погляду, що державна допомога не є в силі вилічити суспільство з економічного й соціяльного лиха.

Президент Гувер є тої думки, що властивим ліком на суспільні хороби є орґанізовання самопомочі. І от тому заявився президент проти виасиґнування з державної каси $25,000,000 на допомогу потерпівшим від посухи, а взявся орґанізувати ту допомогу шляхом збіркової акції Червоного Хреста. І дійсно з ініціятиви президента створено спеціяльний комітет, який взявся в тих важких часах зібрати $10,000,000 для потерпівших від посухи дорогою добровільних складок.

Не входимо в це, чи саме теперішня пора й голодова кріза серед фармерів та робітників надаються до таких спорів чи там експериментів, бо тепер треба дати негайно людям їсти, а не спорити про спосіб допомоги. Зате розумним є той погляд, що суспільство треба відовчити оглядатися у всім завжди на уряд, себто на те, що хтось за нього подбає і зробить. Суспільству треба інтересуватися всіми суспільними справами і старатися їх розвязувати спільними силами і спільним розумом, а тоді й скорше зліквідуються ті великі економічні та суспільні кризи, які доводиться тепер переживати в Америці й у цілім світі.

М. Данильченко.

ПРИЧИНИ ТА МОЖЛИВІ НАСЛІДКИ ЕКОНОМІЧНОЇ КРІЗИ.

(Реферат М. Данильченка, голови "Commercial Investment Co. Ltd.", виголошений на річних зборах Спілки 17. січня 1931 року в Вінніпеґу).

(Докінчення)

Розподіл золота та воєнні довги.

Велика війна принесла також значні зміни в розподілі світового запасу золота, а також причинилася до індустріялізації до того часу промислово відсталих країн.

До війни Америка мала великі природні багатства, але була порівнюючи бідна на гроші і тому мусіла позичати гроші в Европі.

Війна цілковито змінила цей стан. Перші три роки війни — поки ще Америка сама не воювала — вона надзвичайно збогатилася на постачанні виробів та матеріялів для воюючої Европи. Вона не тільки сплатила Европі всі свої довоєнні борги, але володіє тепер майже половиною світового золота.

До війни світовим банкиром був Лондон, тепер став ним Ню Йорк. Крім того европейські держави завинили Америці за воєнні постачання коло 12 біліонів долярів, а коло 9 біліонів позичили в Ню Йорку приватні европейські підприємства для своєї післявоєнної розбудови.

Крім цих зовнішніх боргів европейські держави мають ще й величезні внутрішні воєнні борги.

Перші роки по війні майже вся Европа жила інфляцією паперових грошей. За внутрішні борги—колись позичені в золоті — платилося проценти паперовими грішми.

Воєнні позички довші роки не були уреґульовані і тому не сплачувались.

Але інфляція скінчилася. В процесі стабілізації грошей всі воювавші европейські держави — за винятком Анґлії — анулювали більшу частину своїх внутрішних боргів.

Нарешті і обрахунки з Америкою були підведені, і тоді доперва Европа побачила, як вона збідніла.

Згідно з умовою з Америкою, европейські держави мали полегчення на перші кілька років щодо сплат боргів.

Та прийшов час повних, а не облегчених сплат Америці. А також і за свої внутрішні борги — хоч і зменшені через девальізацію, але все таки великі, — треба вже сплачувати проценти не паперовими, а дійсними грішми.

Для того, щоб платити проценти за ті астрономічні суми, европейські уряди мусять тиснути своє населення все більшими й більшими податками.

До цього потрібно ще додати дуже високі податки ріжних орґанів самоврядування, які підчас війни та інфляції звикли витрачати величезні суми і які ще й тепер не можуть кинути своїх старих звичок.

Колиб ті кольосальні державні та муніципальні позички були витрачені на продуктивні цілі, то тепер може булоб з чого сплачувати на їх проценти, але траґедія полягає в тому, що більша частина тих грошей була буквально вистріляна в повітря.

Крім того підчас війни Америка продавала Европі свої товари по дуже високих інфляційних цінах, а тепер Европа мусить сплачувати повноцінними грішми.

Величезні податки роблять те, що і без того слаба покупна сила населення все більше зменшується, що в свою чергу збільшує крізу та безробіття.

Нова компетиція та упадок цін на срібло.

Одною з причин безробіття в Анґлії є те, що колись основа її багатства — вугільна промисловість також значно підупала задля конкуренції з боку нових продуцентів Японії, Італії та почасти й Індії. Дешеві робучі руки цих нових конкурентів є їх непереможною зброєю.

Нові високі податки в Америці і майже у всіх інших країнах також відграють велику ролю в сучасній крізі.

Розрухи в Китаю та Індії дуже дають себе відчувати в експортуючих країнах.

До всього сказаного треба ще додати те, що за останній рік вартість срібла впала до такого низького рівня, на якому вона ще ніколи не була.

Китай і Індія мають срібні гроші, а це значить, що консумція та покупна сила поверх 800 міліонів людей також значно зменшилася.

Ці дві країни також як і 150 міліонів населення бувшої Росії примушені обмежити свої потреби до абсолютого мінімуму.

Майже цілковита відсутність одного біліона консументів цих трох країн відіграє саме надзвичайну ролю в сучасній депресії.

Надпродукція товарів.

Високі ціни та недостача товарів підчас світової війни скоротили потреби населення. Зараз по війні консумція сильно зросла, однак не надовго. Причиною перерви була надпродукція промисловости, яка була розбудована для потреб війни і тому була в стані продукувати значно більше ніж запотребовання мирного часу. Це викликало крізу 1920 р., наслідком якої ціни сильно роздуті війною значно впали. Прийшов кінець інфляції та буму воєнного часу. Величезним підпремствам загрожувало повне банкротство, що потяглоб за собою ще більшу крізу, безробіття та політичний неспокій. Час був непевний, бо зараза большевизму розходилася по цілому світові, а тому центральні банки головних держав світа рішили припинити дальший упадок цін — інфляцією грошевого кредиту. Цим заходом банки не дали дійти дефляції до свого природього рівня, тобто до передвоєнних цін. Без інтервенції банків ціни мусілиб впасти до ціни 1914 року тому, що світовий запас золота не зріс відповідно до нормальних потреб грошового ринку.

По крізі з 1920 року ціни були стабілізовані приблизно на 65 процентів вище цін 1914 року.

Після стабілізації життя знову почало входити в норму. За яких пару років всі стали знову добре заробляти та вільніше витрачати.

Системою продажі на сплати торговці ще збільшили натуральне бажаня населення жити краще ніж підчас війни та депресії. Ця штучна стимуляція торгу та промислу звичайно значно його підняла.

Однак прийшов час, коли більшість задовольнила свої потреби. Обороти зменшилися, а тому почалося також і зменшування працюючих в підприємствах. Це зменшувало покупну силу населення, а значить і запотребовання товарів. Підприємства, які за останні 5-років сильно збільшили свою продукцію, почали скорочувати її до потреб ринку.

Коли в осени 1929 року статистика виразно показала зниження активности торгу та промислу, то економічний барометер — біржа, зразу реаґувала на це крахом.

Цей крах прискорив депресію, якої кінця ще не видно. З вище згаданого бачимо, як багато було причин, що привели до переживаної нами небувалої крізи.

Тепер уряди, промисловці та фінансісти всіх цивілізованих країн світа ламають собі голови над тим, як зарадити крізі. Їх турбує загальний упадок цін; перепродукція — а може тільки знижена консумція — товарів; обмеження ринків збуту; упадок покупної сили міського та фармерського населення; високі податки; тягар приватних та державних боргів; кріза сільського господарства, все зростаюча скількість безробітних; упадок цін на срібло; зменшення продукції золота та багато інших актуальних проблем.

Все це вносить політичний неспокій та непевність за те, що буде завтра. Ця непевність за завтра робить те, що без крайньої потреби нічого не купують і ті, що мають гроші та працю, а це в свою чергу ще далі поглиблює крізу.

Конечність міжнародньої кооперації.

Вихід з сучасної крізи може бути найдений тільки через співпрацю головних держав світа.

Закулісова підготовка такої співпраці вже почалася, а загальна небезпека війни чи большевизму дає деякі надії на те, що спільна мова буде знайдена. Багато питань, яких політики боялися торкатись ще рік тому, тепер стали на чергу денну.

Вже всім стало ясно та зрозуміло, що спокою в Европі не можна чекати до того часу, поки Америка не згодиться зменшити воєнні борги бувшої антанти, що також автоматично потягне зменшення німецьких репарацій.

Поволі політичні чинники починають розуміти, що політика високих тариф має свою зворотну сторону.

Вживаються заходи для стабілізації цін на збіжжа та інші сирівці. Уряд Злучених Держав видав вже сотки міліонів долярів для стабілізації цін на пшеницю та бавовну, однак результатів ще не видно.

Посідачі більшої частини світового золота — Америка та Франція розуміють свою власну користь від більше рівномірного розподілу того золота серед культурних країн світа. Вони розуміють, що позичками грошей біднішим країнам світа вониб значно збільшили покупну силу їх населення, але через політичний неспокій в тих країнах вони ще бояться позичати їм гроші.

Колиб Анґлія скасувала своє розпорядження про заміну в Індії срібних грошей на золоті, то цеб могло знову підняти ціни на срібло і тим автоматично збільшилась би покупна сила 800 міліонового населення Індії та Китаю.

Тепер всі вже розуміють, що повна економічна ізоляція московського царства моглаб прискорити упадок большевизму, а значить і дати світові 150 міліонів нових зголоднілих консументів.

Однак розбіжні інтереси головних промислових країн світа стоять цьому на перешкоді. Иноді вже роздаються голоси про не зовсім безпечну медицину для сучасної крізи — це є кредитову інфляцію. Колиб центральні банки головних держав порозумілися між собою, то користь такої медицини не є виключеною. В такому разі ми знову побачили би високі ціни і розквіт торгу та промислу.

Ці високі ціни моглиб прийти і без інфляції, колиб відкрито нові великі поклади золота, однак ґеольоґи кажуть, що такої можливости не передбачається.

Згода чи війна?

Повстає питання: а щож буде, коли не дійде до співпраці між головними державами світу?

Мабуть папа римський дав на це відповідь в свойому Різдвяному посланію, в якому він між иншим каже: „Щодо загрози нової війни... ми не можемо вірити, що та загроза є реальна. Ми не можемо вірити, що істнують цивілізовані держави, які хотять стати чоловіковбийцями і майже напевно самовбийцями..."

Другою відповідю, яка підкреслює поважність сучасного стану світу, є промова, виголошена на радіо 22. грудня 1930 року британським міністром закордонних справ, Гендерсоном, котрий між иншим сказав: „Я обовязаний звернути особливу увагу Злучених Держав Америки на світовий мир, і стверджую, що людство стоїть перед вибором між миром і війною, кооперацією і боротьбою, цивілізацією і варварством.

Далі він потішає слухачів так: „Я абсолютно вірю, що нема людини, якаб хотіла війни, нема нікого, хтоб не розумів, що війна булаб страшним нещастям для всіх її учасників..."

Обидві промови хотять когось заспокоїти, але так ж заспокоюючі промови ми чули і перед 1914 роком.

Ці промови таки стверджують те, що ми переживаємо якусь рішучу переходову добу. І так дійсно є.

Михайло Зощенко.

ЧИ БОГАТО ЛЮДИНІ ТРЕБА?

Недавно їздили ми по всьому Союзі. Нарочно гляділи, як жиють люди.

Нічого собі, жиють. Стараються.

В якімнебудь місті замітно виростають нові доми та домики. Все більше, такі невеличкі котеджі, хатки.

І житлова кріза в звязку з тим стала наче злегка ослабати. Більше, ніж сімнацять людей в одній кімнаті нам не приходилося бачити.

І лише в однім місті кімнату займало 23 людей. Візники. Зі сімями. Та це було в Ростові над Доном. Місто це всеж таки південне, кліматичне. Навіть, повідають, брескині можуть там рости. Море також не дуже далеко плюскотить. Це море, може бути, цілий рік не замерзає. При таких нечуваних кліматичних умовинах просто не треба так дуже критих помешкань.

Колиж перекинутися на північ — там лекше.

В тім же Петербурзі мешкань тьма тьменна.

Мій добрий знакомий, Іван Андрієвич, не дуже то давно найшов собі хату. В тім же місті Петербурзі. І не довго шукав. Поступив раз чи два у мешканеве бюро. Там кажуть:

— Можна. Скільки вам кімнат? Пять, шість?

— Три — каже — будьте ласкаві.

— Можна.

І дали адресу.

І перепуджені людці, які втратили сміливість і відвагу у горожанській війні, кажуть: кріза.

Пійшов Іван Андрієвич на адресу — так, справді: три кімнати й усе на світі.

І направа не дуже велика показалася. Входові двері поставити та стінки вивести. Тай ще сходи до свого поверха добудувати.

А що комин перебудувати, це вже як хто собі бажає. Комин із царських часів. Протяг, самособою, є, та лише до передньої кімнати, а Іван Андрієвич хорий на груди. Він диму не зносить. Увесь час задихається.

Інший, здоровіший юнак, і з таким комином прожив би. По крайности запхав би голову в вікно — тай так і жив би.

Та тут прийшлося комин переставляти.

А грошей Іван Андрієвич не так то богато вистарався. Самособою і не мало. Ввесь, можна сказати, продався, наче останній песький син. І навіть на вексель узяв. Одначе на дусі не впав.

— По крайности, каже, я можу це мешкання продати.

І з такими думками він навіть і не хвилювався, а преспокійно викінчував ремонт.

— З того, думає, в петлю ще не попався. Таку свіженьку кватирку в мене кожен дурень купить.

І, справді, коли треба було платити вексель, Іван Андрієвич без надзвичайних клопотів і видатків узяв і продав цю хату.

І на цьому втратив не більше як сорок рублів. Та за таке мешкання і сотку втратити не сором.

А за гроші, що їх дістав, Іван Андрієвич знову купив продані річи та поплатив довги.

І тепер він, кажуть, знову найшов підхожу хату тай знову взявся направляти її.

І, кажуть, гостра кріза. Не дуже. Жити можна.

(З російського переклав **М. Н.**)

Михайло Зощенко.

ВСЕ В ПОРЯДКУ.

Чужинця я все вмію відріжнити від наших совітських горожан.

У них, у чужинців, у пиці є щось інше. Їх пика, так сказати би, більш гордо та непорушно держиться, ніж у нас. Коли, скажімо, взяти в них один вираз лиця, так і глядиться тим виразом лиця на всі інші часи.

Декотрі чужинці для повної видержки монокли в очах носять. Мовляв, цього скольця не випустимо і не струтимо — що й не сталося би.

Це, треба признати справедливість, здорово.

Та воно чужинцям інакше й годі. Їх життя доволі неспокійне. Без того вони можуть страшно осоромитися.

Як, наприклад, один чужинець кісткою задавився. Курку, знаєте, заїдав і зїв це, що не треба. А було це на прошенім обіді. Мені про цей випадок оповідав один знакомий із торговельного представництва.

Так було це, кажу, на прошенім бенкеті. Довкола, може бути, міліонери прийшли. Форд сидить на кріслі. І ще богато інших.

А тут, знаєте, нараз чоловік кістку проковтнув.

Самособою, з нашої свобідної точки погляду в цьому факті нічого такого обидливого нема. Ну, проковтув, то проковтнув. У нас у такому випадку доволі скоро. Є ратункова стація. Марійський шпиталь. Смоленський цвинтар.

А там так годі. Там уже дуже добірне товариство. Довкола міліонери розложилися. Форд на кріслі сидить. І фраки. Дами. Одної електрики горить, може бути, більше ніж на двісті свічок.

А тут людина кістку проковтнула. Зараз і сякатися піче. Харкати. За груди хапатися. Ах, Боже мій! Мувтон і чорт зна що.

А вийти зза стола та побігти ударним порядком до виходку також не теє: „Ага, скажуть, побіг на вітер". А там це рішучо не вільно.

Так ось той Француз, що то проковтнув кістку, насампеpед смертельно злякався. Став був у горлі шпортати. Заворушився на кріслі. Та якстій взяв себе в руки. І за хвилинку всміхнувся. Став паням посилати ріжні воздушні поцілунки. Став може господареву собачку під столом тріпати.

Господар до нього звертається по французьки:

— Перепрошую, повідає, може ви якось так дійсно проковтнули щось, що годі зїсти. Ви, каже, по крайній мірі скажіть.

Француз відповідає:

— Коман? У чому річ? Даруйте, каже, в мене все в порядку.

І став знову воздушні поцілунки посилати. Потім за блянманже взявся. Зїв порцію.

Словом — досидів до кінця обіду та нікому й не дав пізнати по собі.

Щойно як устали зза стола, він трохи захитався та за черево рукою схопився — певно кольнуло. А потім знову нічого.

Посидів у гостинній кімнаті хвилин три для приличности тай вийшов у ждальню.

Та і в ждальні не дуже спішився, з господенею побалакав, за рученьку подержався, за кальошами під стіл пориннав разом із своєю кісткою. А потім відійшов.

Ну, а на сходах, само-собою піддався.

Кинувся у свою повозку.

— Вези, кричить, куряча пико, у шпиталь!

Чи згинув той Француз чи вилизався — не можу вам того сказати, не знаю. Певно вилизався. Нація доволі живуча.

TELLS OF POLISH TERRORISM FORMER WINNIPEG PHYSICIAN

Dr. W. F. Dey Held In Jail at Lemberg and Accused of Being Spy.

"It's apparently dangerous to be in Poland even if they think you are a newspaperman."

Dr. W. F. Dey, former Winnipeg physician, who has now a practice in Carlsbad, famous European Spa, was recalling his experiences in Poland last October when he was given the third degree for nearly 24 hours by the Polish political police. He is in Winnipeg on a visit.

While I was in jail in Lemberg, Poland, undergoing a cross-examination by the police, big headlines in the Polish newspapers all over the country were accusing me, among other things, of being a paid spy of a Ukrainian revolutionary party, a German agent, a Russian-Canadian sent over to foment trouble, and a correspondent of "The Canadian Times," whatever that is."

Drove Through Poland.

Why was I arrested?" Here Dr. Dey smiled and told a story of international complications that read like a chapter from E. Philips Oppenheim.

The season being over at Carlsbad, Czecho-Slovakia, early in October last year, Dr. Dey decided to motor with some friends to Paris for a holiday by way of a round-about route through Central Europe.

Stopping at Lemberg, in Poland, Dr. Dey heard for the first time of the terrorism which the Poles were said to have visited upon the Ukrainian citizens in Eastern Galicia, now part of Poland.

He was told that Polish physicians were refusing to render first aid to the victims of the attacks in 700 Ukrainian villages and that Ukrainian doctors were prevented from coming to their assistance. On October 20, he visited a Ukrainian village near Lemberg to see things for himself.

Ukrainians Badly Beaten.

Amazed at what he had seen, he visited two other Ukrainian villages which had been attacked on the following day. In the three villages, he saw some 39 Ukrainian men who had been so badly beaten with canes that they required medical treatment. Eight of the men were crippled and had to be carried away on stretchers. Ukrainian co-operative stores and reading rooms had been ransacked and their contents destroyed.

This widespread terrorism," Dr. Dey declared, "was part of the Polish plan to check efforts of Ukrainian citizens of Poland to retain their national identity."

While in the last of the three villages which he visited, Dr. Dey was confronted by a Polish political officer, who, at the point of a gun, conducted him and the party he was with to Lemberg and prison.

Ordered to Leave.

"We were each kept in a separate room. From 8 p. m. to 1 a. m. the police questioned me closely, trying to get me to admit I was a newspaper correspondent or at least some sort of paid agent. I was refused a request to see the British consul.

"The examination continued in the morning. Every half hour some one would come in with a different array of questions, trying to get me to confess that I was something I wasn't.

My friends finally traced me through the car that stood outside the jail. The British consul was told of my predicament and he advised me to allow the police to go ahead with their examination."

After much difficulty Dr. Dey got back his passport which had been taken from him. He found that his permission to stay in Poland had been cancelled. He was ordered to leave Poland by next day, and he left the country by train crossing over to Czernowitch, Rumania."

Says Promises Broken.

Great Britain has a responsibility in seeing that the Ukrainians of Eastern Galicia are spared from terrorism, Dr. Dey said. By the Treaty of Versailles, this part of Austria was handed to Poland under a mandate. In 1923 Poland urged the council of ambassadors, which included Great Britain, to make Galicia a permanent part of the Polish Republic. On the promise that Galicia would be given autonomy, the request was granted.

Poland has broken every promise made at that time," Dr. Dey said today.

He expects to return to Czecho-Slovakia in three weeks, but he plans to avoid Poland.

(*Winnipeg Tribune*, January 8, 1931).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Річний Зїзд Стейтової Організації.

В четвер, дня 25 грудня 1930 р., відбулися в церковній галі в Ню Гейвен Річні Збори Українсько-Американської Стейтової Органзації.

Делеґатів було 28, а прибули вони з Ансонії, Дербі, Ню Гейвен, Бріджпорт, Савт Порт, Денбурі і Гардфорд. Були і численні гості.

Збори відкрив громадянин К. Марущак як предсідатель орґанізації. До перепровадження зборів вибрано о. Пристая як предсідателя, а громадян Несторука і Чернявського на секретарів. Заступником предсідателя вибрано проповідника Галенду.

о. Пристай зазначив, що орґанізація була би розрослася більше, коли би була притягнула до себе священство.

Відчитано протокол, а потім здав звіт предсідатель К. Марущак, котрий подав, що уряд намагався спопуляризувати ідею Стейтової Орґанізації, але важке безробіття припинило ширшу орґанізаційну акцію. Згадав про стейтовий пікнік, спільний діточий концерт і протестаційне віче.

Звт предсідателя доповнили: М. Довгий як секретар рекордовий і А. Мерещак як секретар фінансовий, котрі обговорили свої старання біля створення Стейтової Орґанізації.

Контрольна комісія: Миссис Никорчук і Гр. Патинок стверджили, що касієр гром. Бих вів касу в порядку. Загального приходу було $1,021.46, а розходу $704.31; в касі остался $317.15.

Гол. організатор гром. Калина викавував користи з Стейтової Організації й взивав загал до попертя.

В дискусії стверджено, що на збори не надіслали звітів всі клюби. Досі зорганізовано 5 клюбів і 15 товариств.

о. Гулин твердить, що не здає собі ясно справи, що це є за організація, а проп. Галенда радить інформувати американську пресу про наші справи.

о. Пристай підносить, що в нас вже так є, що ми завжди щось зачинаємо, а самі не знаємо, що робимо. От У. Н. Союз організує хори, школи, сиротинці, а з того всього нічого нема. А от тепер нема кому повести навіть протипольської акції. Іґнорується священиків і тому нема кому вести роботи.

Д-р Мишуґа підчеркнув, що тут не є місце говорити про У. Н. Союз і то ще в такий неправдивий спосіб, як це робить о. Пристай. У. Н. Союз не орґанізував і не орґанізує ніяких хорів, ні не орґанізує щкіл. Це мабуть відоме кождому. Зате орґан У. Н. Союза, себто „Свобода", попирає кожду добру справу, яка підносить наш нарід культурно й національно. Тому „Свобода" піднесла справу обєднання українських хорів в Америці, як і справу влаштовання в Америці Свята Української Пісні. „Свобода" дає завжди місце на розбирання питань, звязаних з українською школою в Америці і їй треба хіба подякувати, що вже раз позбулися ми от хоч би букварів з Франц Йосифами і т. п.

А справу Сиротинця поведуть члени У. Н. Союза так, як цього вимагає інтерес Союза і які будуть засоби. Це певне, що У. Н. Союз заопікується своїми сиротами.

Гром. Мерещак підніс, що як греко-католицьке так і православне священство бачить в першу чергу релігію, а не народну справу й в тім є велика перешкода в народній праці.

Уступаючому урядови уділено одноголосно абсолюторію, а потім виголосив довший реферат гром. Омелян Грибівський, делегат з краю. Шановний Гість говорив про те, що ми не були підготовані духово до своєї держави, бо не було в нас сильної віри в нашу побіду. Боєве молоде покоління ту віру має і тому саме кладе найбільшу вагу на витворення збройної сили, яка доперва зможе виборити нам нашу державу.

Коли хто думає, що він краще розуміє справу, то нехай переходить від слів до діл, від критики до творення активних сил, себто до кращих революційних кадр ніж ті, що їх творить УВО. А ті, що воюють з УВО на папері, це, говорив гром. Грибівський, амбітники, яким не ходить про справу й революційну акцію, а про заспокоєння своїх амбіцій коштом великої справи. Ми маємо тепер дійсних героїв, кінчив гром. Грибівський, та вони не чваняться тим геройством, але мовчки додають до своїх доконаних тихих геройських діл щораз нові.

Потім вибрано новий уряд, до якого ввійшли: о. Пристай предсідатель, В. Калина заступник предсідателя і організатор, М. Курдина заст. предс., пров. Галенда рек. секр., А. Мерещак фін. секр., К. Марущак заст. секр., Л. Бих касієр, Д. Чернявський заст. кас.

До контрольної комісії ввійшли: Анастазія Никорчук, о. д-р Гулин і Гр. Патинок.

Рішено, що з кождої громади має входити до Ширшого Комітету по два члени:

Гром. Мерещак поставив запит, чи Стейтова Організація має іти разом з Обєднанням. Заки піддано це під голосовання, поставлено до секретаря д-ра Мишуґи цілу низку питань щодо політичної й гуманітарної акції Обєднання. По відповіди на ті питання рішено одноголосно попирати політичну лінію Обєднання, а всі посилки з централі посилати до краю через Обєднання. Поодинокі Клюби і Товариства можуть висилати так, як западе в них ухвала.

Делеґат з краю ствердив, що всі посилки, які оголошує Обєднання, доходять дійсно до краю. При тім підчеркнув, що в часі акції в справі оборони Атаманчука й Вербицького збирано в Америці ріжні суми, але на дійсну оборону дійшли до краю тільки ті гроші, які зібрало Обєднання.

Зїзд закінчено відспіванням національного гимну.

ГЕМПСТЕД, Л. АЙ.

Листопадове Свято.

Заходом місцевого товариства Запорожська Січ, від. 327 У. Н. Союза гемпстецька українська громада урочисто святкувала Листопадове Свято 16. листопада 1930 року. На день церква св. Михаїла зпадвору була прикрашена американськими й українськими прапорами. На знак жалоби повівав на дверях широкий чорний стяг. В середині церква була прибрана в жалобу, а посередині стояла домовина з березовим хрестом над нею. На хресті висів дубовий вінок, а жалібні стяги з хреста звисали понад домовиною. На середині хрест обвязаний синьо-жовтою стяжкою. Місцевий парох отець Василь Федишин відправив богослуження. По богослуженню відправив панахиду за поляглих борців. Підчас панахиди коло домовини стояли дівчата в українських народніх строях, а поруч стояло місцеве товариство Запорожська Січ з відзнаками. По панахиді о. В. Федишин спімнув про наших героїв і завізвав дати жертви на допомогу героям в їх боротьбі за визволення нашого рідного краю зпід ляцького ярма. Зібрано дрібної збірки 29 дол. 70 цнт.

Відтак відбулося віче, яке відкрив місцевий громадянин Іван Гречин. Він коротко пояснив ціль віча й покликав на головного бесідника д-ра А. Борака. Бесідник оповідав майже цілу історію України, широко і ясно говорив про події на Україні від Богдана Хмельницького аж до тепер. Зокрема бесідник говорив про змагання поляглих героїв проти ляцьких різунів-окупантів, про замордовання в танебний спосіб Юліяна Головінського й про варварство, яке Польща виконує над безборонним українським населенням у Східній Галичині.

При кінці бесідник взивав до солідарности й витревалости, єдности й жертвенности та зазначив, що нам треба дати жертви на наш рідний край, на його оборону від наїздників.

Публика винагородила д-ра А. Борака кількакратними оплесками. Відтак забирали голоси місцеві й позамісцеві бесідники. Тому, що наша громада невелика, то й протестів наша громада не висилала, але виконала свій обовязок в той спосіб, що зложила 70 долярів для допомоги нашим братам, котрі боряться проти підлого Ляха нахабника.

Іван Іванів, секретар віча.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє, що на річних зборах вибрано слідуючий уряд: Максим Головчак, предс.; Йосиф Григорський, заст.; Михайло Кривий, секр. рек.; Теодор Солодкий, кас.; Стефан Хомяк, секр. фін.; Теодор Баран, Панько Андрушків і Панько Галишин, контрольори; Григорій Бугай, Дмитро Марщинюк і Іван Шавінський, надз. хорих. Мітінги будуть відбуватись в другу неділю по першім, точно в 12.30, в Укр. Нар. Школі, 12340 МекКей ул., ріг Галек. Обовязком є кождого члена взятись до роботи в 1931 році, щоби відділ збільшився вдвоє в тім році. Приходіть усі на мітінги і приводіть своїх знакомих, а найголовніше записуйте свої діти до У. Н. Союза. В дітях наша будучність і всеї кУраїни. Довгуючих членів проситься вже раз вирівнати свої залеглости. — Стефан Хомяк.

АМБРІДЖ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 276, повідомляє, що на річнім мітінгу вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Теодор Шумила, предс.; Сенько Прокопович, заст.; Антін Уштан, кас.; Дм. Столяр, рек. секр., Михайло Фук, фін. секр.; Теодор Фізор, Николай Гомуляк і Іван Новаковський, контрольна комісія. Мітінги будуть відбуватись в другі неділю по першім, у власнім домі, 659 Гленвуд Евеню. Родичі, що мають свої діти обезпечені в У. Н. С., мусять точно платити свої вкладки, бо інакше діти будуть сейчас суспендовані. — Мих. Фук, фін. сек., 946 Melrose Ave.

БЕРВІК, ПА. Тов. ім. М. Грушевського, від. 161, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що на річних зборах 4 січня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Теодор Кинік, предс.; Ник. Калинич, фін. секр.; Мирон Лило, кас.; Михайло Минюк, рек. секр.; Петро Ґелетій і Юрій Мельник, контрольори; Николай Михнич і Павло Пухір, доз. хорих; Іван Данило, до прапора.

ШЕНАНДОА, ПА. Відділ 98 повідомляє, що уряд на 1931 рік є як слідує: Петро Рудий, предс.; Григорій Мучка, заст.; Іван Зємба, кас.; Іван Когут, заст.; Афтан Гевчук, секр.; Іван Дудич, еПтро Христинич і Стефан Іваник, контр. комісія. Адреса секретаря: Tanas Hewchuck, 35 South Bover St., Shenandoah, Pa.

КЕМПБЕЛ, О. Тов. Сокіл, від. 218, повідомляє всіх своїх членів, що на річнім мітінгу 21 грудня до уряду увійшли слідуючі урядники: Ів. Ярема, предс.; Н. Корецький, заст.; Ф. Кузенко, секр.; П. Лувів, заст.; Д. Стецьків, кас.; М. Ткачишин, заст.; М. Стахура, М. Бурий і І. Гренечко, контр. комісія; М. Сорока і Ант. Скубяк, доз. хорих; І. Лисиганич і П. Стахура, прапорщики, Н. Стефанко і М. Рудяк, дверники; Мих. Стахура, сотник. Збори будуть відбуватися в трету неділю по першім в Італійській Галі при 12-тій улиці, в год. 2-гій попол. Адреса: P. O. Box 367, Campbell, O. — Федор Кузенко, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В четвер, дня 22. січня 1931 року, помер в Ню Йорку Микола Мартинець, член Товариства Богородчани, відділ 233 Укр. Нар. Союза. Похорон відбудеться в понеділок рано, дня 26. січня 1931 р. з дому жалоби, 514 Іст 11-та улиця.

Вічна йому память.

Містер Лемиш слухав відчиту професора Ошера про малярію через радіо.

Він говорив: „Проти малярії є два способи. Перший це хініна, другий це віска".

Ледви містер Лемиш почув це, сів на авто та поїхав до радіостації, з якої говорив професор Ошер. Застав професора саме, як збирався відходити.

— Даруйте, пане професор, — сказав мистер Лемиш — ви саме говорили через радіо, що проти малярії є два способи, хеніна і віска: де я міг би її дістати?

— Що хочете? Хініну, чи віску?

— Ні, малярію!

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ВИКАЗ ЗБІРКИ

на фонди:

1. ФОНД СТИПЕНДІЙНИЙ ІМ. СЕМЕНА ЯДЛОВСЬКОГО
2. ПАМЯТНИК НА ГРІБ БЛ. П. СЕМЕНА ЯДЛОВСЬКОГО

за жовтень, листопад і грудень 1930 р.

Скрентон, Па. о. д-р Володимир Клодницький зложив жертву в сумі $7.50

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ ЖЕРТВ

ІМЯ І НАЗВИСКО	РАЗОМ	На Фонд Стипендійний	На Памятник
о. д-р В. Клодницький	$ 7.50	$ 5.00	$ 2.50
Процент з банку	39.67	39.67	
Разом	$ 47.17	$ 44.67	$ 2.50
Попередно оголошено	2,565.93	2,011.43	554.50
Разом	$ 2,613.10	$ 2,056.10	$ 557.00
Вислано до краю на конто праці памятника	11.00		11.00
Остає готівка з кінцем міс. грудня 1930 р.	$ 2,602.10	$ 2,056.10	$ 546.00

М. Мурашко, голов. предс.

В. Левчик, голов. касієр. **Р. Слободян,** гол. фін. секретар.

УВАГА: При надсиланню дальших збірок проситься виразно подавати, яку суму призначується на кождий фонд осібно. Чеки і „моней-ордери“ треба виписувати на UKRAINIAN NAT'L ASS'N, і адресувати: P. O. BOX 76, JERSEY CITY, N. J.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

зложених в жовтні, листопаді і грудні 1930 р.

Джерзи Сіти, Н. Дж. Ілія Козак, член Тов. Свобода, від. 25 У. Н. С., зложив .... $ 2.00

Гемтремк, Міш. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94 У. Н. С., дрібними жертвами 3.25

Озон Парк, Н. Й. Теодор Кузенка прислав збірку в сумі $4.52, з призначенням на фонд Сиротинця 4.52

Шікаґо, Ілл. Бр. св. Петра і Павла, від. 220 У. Н. С., з каси відділу $25.00, Олекса Шавала $5.00 і Антін Демко $1.00. Разом 31.00

Разом $40.77

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Готівка з кінцем вересня 1930 остала	$48,437.89
Жертви за жовтень, листопад і грудень	40.77
Процент з банку	960.80
Готівка з кінцем грудня 1930 остає	$49,439.46

М. Мурашко голов. предс.

В. Левчик, гол. касієр. **Р. Слободян,** гол. фін. секр.

ГОЛОСИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРЕСИ

400 UKRAINIANS AT NANTICOKE MAKE PROTEST.

Mass Meeting To Protest Against Alleged Brutalities In Poland. RESOLUTION ADOPTED.

More than 400 Ukrainians attended a mass meeting held in the St. Nicholas Ukrainian Church hall, Hanover and Green streets, Nanticoke, yesterady afternoon protesting against alleged brutalities and injustices done their relatives and friends in Eastern Galicia by the Polish government.

Rev. P. Grushetzky, rector of the Nanticoke Ukrainian Church, acted as chairman and among the speakers were V. Halichyn, New York City; Herman, Vladimer Kraykowski and Ivan Boyko, of Wilkes-Barre. Mr. Halichyn described the situation in Galicia, the Polish attempt at denationalization of Ukrainia, colonization by the Poles and the recent outrages.

The following communication was sent to Hon. Henry L. Stimson, secretary of State, Washington, D. C.

"St. Nicholas Ukrainian Church,
"Hanover and Green streets,
"Nanticoke, Pa.,
"December 7, 1930.

"To the Hon. Henry L. Stimson,
"Secretary of State,
"Washington, D. C.

"Sir:

"We, the American citizens of the St. Nicholas Ukrainian Church over four hundred persons assembled in a mass meeting this day, respectfully call your attention to the inhuman outrages and acts of terrorism which are being perpetrated upon Ukrainian population in the territory which was forcibly annexed by Poland.

"From American and foreign press, confirmed by private letters, we are informed that Polish Punitive Expedition into Ukrainian villages of Galicia have been guilty of murders and cruel acts upon innocent people, of pillage and destruction of public and private property and of cultural and educational institutions belonging to Ukrainian people.

"We further call your attention to the fact that the United States accepted the decision of council of ambassadors of March 15, 1923, by which the Ukrainian territory of Galicia has been forcibly annexed to Poland. It is therefore within the moral interests of the United States government to see that the international obligations of Poland in respect to that territory be fulfilled.

"In view of these facts, we appeal to you as American citizens to use your good offices toward termination of the bloody terror in Galicia, toward establishment of an international commission for an impartial investigation of the Polish atrocities, and toward bringing Poland to acounting for losses of life and property to Ukrainian people.

„Respectfully yours,
"For the mass meeting:
"Rev. Philip Grushetzky,
"Chairman;
"John Welgoss, Secretary."

(**The Evening News,** Wilkes-Barre, Pa., December 8, 1930).

Михайло Зощенко.

ЛЕТУН.

...Самособою, серденько, я перелякався страшно. Просто остовпів. А на додаток іще апарат перехилився і, дивлюся, паде. Ну, гадаю, пропав я... Схопився я рукою рами та як бебехну вниз...

Дивлюся: паду, направду. Га, думаю, добре спадати із приладом до спадання. А так без такого апарату, лячно, гадаю собі... Паду, чуєте, вниз і мало що не плачу — бо то і себе жалко тай апарату страшно жалко — таж до тла, гадаю, розібеться... Нараз тарах об землю — я впав. Га, думаю собі, дякувати Богові, без ноги лише, гадаю...

— Ну, а як із аеропляном? До тла?

— Який аероплян?

— Та апарат, чи як там... Таж ти спадав із апарату?

— Чому з апарату? Я з поверха спадав. Апарат у кухні впав із полиці... Коли, чуєте, міліція у хату ввалилася, ми, знаєте, страшно злякалися. Взялися ми апарат до роблення самогонки на полицю ховати... А він тарах із полиці. Тарахкіт, самособою, галас. Я з жаху до вікна. І скочили ми вниз... Половини ноги не дорахувався я...

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Жертва на політичних вязнів.

Український Народний Републиканський Клюб в Ню Йорку вислав свою Різдвяну жертву через Обєднання в сумі $60 на політичних вязнів у Галичині.

Сподіваюся, що й інші клюби і організації візьмуть сей примір і зроблять те саме. Даваймо на всі цілі, але й за цих не забуваймо, бо ляцькі тюрми переповнені нашою молодіжю. Сидять майже в голоді і холоді. Я мав нагоду бачити там страшні сцени.

Д-р Василь Борак.

СЕНТРАЛІЯ, ПА.

На Рідний Край.

Український Сітизенський Клюб вислав через Обєднання $25 до Старого Краю, а то: $10 на політичних вязнів; $10 на інвалідів; $5 на Рідну Школу.

За Уряд:
І. Лопацій, голова;
О. Пукица, касієр;
В. Солой, секретар.

МІННЕАПОЛІС, МИНН.

Жертва на інвалідів.

Як кождого року, так і цього наша громада при українській греко-католицькій парохії відсвяткувала Листопадове Свято.

Чистий прихід з концерту в сумі $83, призначений на українських інвалідів в Рідним Краю, переслано через Обєднання.

О. Шабатура, предс.;
І. Шміґановський, кас.;
Й. Ґреськів, секр.

ДІТРОЙТ, МИШ.

Збірка на УВО.

На забаві в Миколи Івасика, гості не забули за Рідний Край. При нагоді зібрали $3 на УВО, які вислано через Обєднання.

Жертву зложили: В. Яворський $1; по 50 ц.: М. Івасик, В. Поточний, С. Павлюх, І. Петричкович.

Іван Петричкович.

ҐЛЕСТОНБУРІ, КОНН.

На УВО.

Український гурток надіслав через Обєднання $11 пожертви на боєву акцію.

БРУКЛИН, Н. Й.

Збірка на боєву акцію.

Комітет віча переслав через Обєднання $20 на УВО. Гроші зібрано на вічу в Савт Бруклині.

За Комітет:
Максим Рибак;
Іван Дибяк.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

Збірку з концерту 16. листопада м. р. в сумі $75.84, переслано через Обєднання на УВО.

С. Кармазин, касієр віча.

ДЖЕМЕЙКА, Н. Й., Л. І.

На потерпівших від ляцького терору.

З протестаційного віча, улаштованого заходом злучених товариств в Квінс Кавнті, переслано через Обєднання 46 долярів і 80 центів. Гроші призначені на потерпівших від ляцького терору.

Матвій Костишин.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.